

Fredag d. 26. februar 2021

Inklusion – om mellemformer i Aarhus

Til: Børne- og undervisningsminister, Pernille Rosenkrantz-Theil & Social- og Ældreminister, Astrid Krag med et konkret forslag om at styrke inklusionen i Danmark.

Tak for debatten om inklusion i går i Børne- og socialudvalget.

Mit forslag er, at skolepolitik og socialpolitik bør sammentænkes i langt højere grad, end det er tilfældet i dag – det vil nemlig styrke inklusionen og gøre indsatsen billigere.

Nedbryd de hårde skel imellem kommunens forvaltninger, så indsatsen kan koordineres i et samarbejde imellem fagpersonale og forældre. Specialviden skal direkte ud til skolerne og fungere i praksis.

I den sammenhæng vil jeg anbefale udvalget at besøge Mårslet Skole i Aarhus Kommune.

Vedlagte evaluering af PPR i Aarhus Kommune viser, at det er lykket for Aarhus Kommune at inkludere 20 børn med autisme, som er i specialeskole-målgruppen.

I sig selv en ekstraordinær indsats.

Børnene giver selv udtryk for, at de trives og udvikles i deres skolegang. Børnene deltager i de sociale fællesskaber og har flyttet sig fagligt. Forældre, pædagoger, lærere, supervisorer og skoleledere evaluerer projektet meget positivt. Trivslen i en klasse med et barn i denne mellemform er desuden højere end både kommunens gennemsnit og parallelklassens, og børnene har meget lavt fravær.

Successen har bl.a. rod i projektets udvidede form for skole-hjem-samarbejde med fokus på dialog og tillid og på at udvikle børnene til gradvist at blive mere selvhjulpne og selvstændige.

Jeg kunne ønske mig at rejse den landspolitiske pointe, at skolepolitik og socialpolitik bør samtænkes. At forene de to politikområder er nemlig et helt centralt administrativt element i etableringen af den her type mellemformer i Aarhus Kommune – og det element kunne med fordel indtænkes i regeringens varslede revision af handicapområdet til gavn for inklusion af børn og unge med psykisk funktionsnedsættelse i hele Danmark.

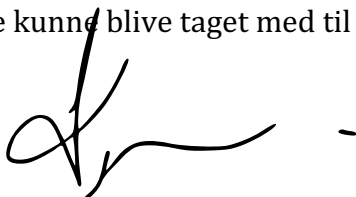
Medlemmer rundt omkring i landet oplever at skulle slås med forvaltninger, som ikke taler sammen – og det er ikke en uvæsentlig grund til, at deres barn mistrives i deres dagtilbud eller skole. Forældrene modtager én type ydelse af Socialforvaltningen, men ydelsen er ikke koordineret med skolen eller daginstitutionen.

Af gode økonomiske og administrative grunde. Det er nemlig ikke juridisk muligt at overføre ressourcer fra én forvaltning til en anden.

Med håb om, at den pointe kunne blive taget med til de kommende forhandlinger om handicapområdet.

--

Venlig hilsen



Tomas Bjørn Pedersen  
Lektor, cand.mag, Master i mediefagsdidaktik  
Landsformand for ABA-foreningen  
Intensiv pædagogisk indsats for børn med autisme

Æblehegnet 7  
8320 Mårslet  
22 15 41 32 / 86 19 08 26  
[formand@abeforeningen.dk](mailto:formand@abeforeningen.dk)

# Evaluering af ABA-investeringsprojektet i Aarhus kommune

## Indledning

D. 23. september 2015 besluttede byrådet i Aarhus kommune ABA-investeringsprojektet med 15 pladser. Byrådet besluttede desuden, at ABA-investeringsprojektet havde en varighed af fem år og skulle starte d. 1. januar 2016.

Med budgetforliget i 2017 besluttede byrådet at udvide ABA-investeringsprojektet til 20 pladser. Efterfølgende besluttede byrådet i forbindelse med budgetforhandlingerne i 2019, at fremrykke ABA-investeringsprojektets evaluering, så evalueringen kunne indgå i budgetforhandlingerne i 2020.

ABA-investeringsprojektet blev etableret i et samarbejde mellem Magistraten for Sociale forhold og Beskæftigelse (MSB) og Magistraten for Børn og Unge (MBU). ABA-investeringsprojektet blev forankret i MBU, der forestår den daglige drift af projektet.

Målgruppen for investeringsprojektet var og er børn med autisme spektrum forstyrrelse, der inden for den økonomiske ramme for projektet kan inkluderes og udvikle sig socialt og fagligt i kommunens almene dagtilbud og skoler. Kendetegnet for målgruppen i ABA-investeringsprojektet er, at børnene dels skal være berettigede til et § 32 tilbud i MBU, og dels skal være inden for målgruppen af børn, der kunne modtage hjemmetræning fra MSB efter serviceloven § 32.

ABA er en forkortelse af *Applied Behaviour Analysis* eller på dansk 'Anvendt adfærdsanalyse'. Metoden bygger på, at børnene gennem træning med forældre, træner, pædagoger og lærere samt andre børn i almenområdet, skal tilegne sig de færdigheder, de i deres dagligdag ser hos andre børn i tilbuddet.

ABA er ligeledes kendetegnet ved en høj grad af forældreinvolvering. Idet udvælgelsen af udviklingsområder for barnet, gøres ved supervisionsforløb, hvor trænere og forældre i et tæt samarbejde med supervisor, prioriterer og koordinere arbejdet med barnets udviklingsområder. Samarbejdet mellem forældre og trænere fra barnets tilbudt helt centralt i ABA, da barnets udviklingsområder både trænes i barnets hjem og i barnets tilbud.

Baggrunden for byrådsbeslutningen om ABA-investeringsprojektet tog afsæt i, at en række børn modtog hjemmetræning fra MSB efter serviceloven § 32. Hjemmetræningstilbuddene for ABA-børnene i kommunen havde overvejende to udfordringer. For det første var det svært at fastholde et helhedssyn på barnets udviklingspotentiale, da hjemmetræning jf. lovgivningen blev bevilget til træning i hjemmet, og ikke til træning eller indsats i barnets dagtilbud eller skole. For det andet var hjemmetræningsforløbene forholdsvis omkostningstunge idet barnet både modtog hjemmetræning fra MSB og samtidig modtog et specialpædagogisk tilbud fra MBU.

Med ABA-investeringsprojektet skulle det overordnet set undersøges:



1. Om der i MBU kunne etableres et inkluderende tilbud i almene dagtilbud og skoler, der inden for den økonomiske ramme, kunne sikre et helhedssyn på barnets udviklingsmuligheder både i hjemmet og i barnets tilbud. Et tilbud der samtidig skulle understøtte, at børnene udviklede sig positivt og trives i deres respektive tilbud
2. Om de ressourcer MSB og MBU brugte på henholdsvis hjemmetræningsforløb og specialtilbud kunne anvendes mere fleksibelt til gavn for det enkelte barn og den enkelte familie, ved at se på tværs af magistratsafdelinger og samle ressourcerne i ABA-investeringsprojektet i MBU. Den fælles medfinansiering fra MSB og MBU skulle i ABA-investeringsprojektet give en økonomisk ramme, der dels skulle sikre en bedre ressourceanvendelse og dels sikre, at de enkelte ABA-forløb ikke blev dyrere for kommunen end sammenlignelige tilbud til målgruppen.

Det er ovenstående to målsætninger, der er gennemgående i evalueringen.

Indledningsvis kan det opsummeres, at i forhold til de to overordnede målsætninger for ABA-investeringsprojektet opfylder projektet målene.

Det er lykkedes at skabe et inkluderende tilbud til børnene, hvor børnene trives og udvikler sig. Et tilbud hvor der samtidig er et helhedssyn mellem barnets tilbud og barnets hjem med en høj grad af forældreinvolvering.

ABA-investeringsprojektet business case opfyldes ligeledes. ABA-investeringsprojektet har ikke været forbundet med en ekstra udgift for kommunens samlede økonomi sammenlignet med, hvad kommunen ellers ville have brugt på sammenlignelige tilbud til målgruppen. Tværtimod peger evalueringen på, at den tidlige investering i børnenes liv, og det at se på tværs mellem de to magistratsafdelinger, har en positiv økonomisk effekt for kommunens samlede økonomi.

## 1. Børnenes trivsel og udvikling i ABA-investeringsprojektet

En grundlæggende forudsætning i ABA-investeringsprojektet har været, at børnene skulle udvikle sig og trives i almene dagtilbud og skoler.

Gennem projektet er børnenes udvikling og trivsel løbende blevet fulgt. Dette er blandt andet gjort ved årlige re-visitationer af hvert enkelt barn for at sikre, at ABA-investeringsprojektet stadig var det rette tilbud for det enkelte barn. I den forbindelse er der 4 børn ud af de 22 børn, der i har været i projektperioden og som indgår i evalueringen, der er blevet visiteret til et andet tilbud, da deres udvikling og behov bedst ville tilgodeses i mere specialiserede tilbud i kommunen. Da ABA-investeringsprojektet blev designet var der et fokus på, at børnene af den ene eller andet grund kunne udvikle sig i en retning, hvor ABA-tilbuddet ikke længere var det rette for dem. Derfor blev der indregnet en økonomisk vægtning i forhold til, om der ville være børn, der havde behov for et andet tilbud. Begrundelsen var, at det ikke skulle være økonomiske hensyn, der lå til grund for om et barn skulle stoppe eller fortsætte i projektet. Men alene barnets udvikling, trivsel og behov. Denne vægtning svare til det der er oplevet i praksis idet det ved projektets start blev estimeret, at 2 ud af 10 børn gennem projektet eventuelt skulle visiteres til andet tilbud i kommunen.

Udover den årlige re-visitiation følges børnenes udvikling løbende i projektet gennem supervisionsforløbene med deltagelse af forældre, fagprofessionelle og PPR's ABA-supervisor. Den faglige udvikling følges af de fagprofessionelle på skolen.

Derudover følges børnenes trivsel gennem trivselsdata og fraværsregistrering, da begge datatyper kan være indikatorer på, hvordan børnenes trives i deres respektive tilbud.

Trivselsdata fra 2018 viser, at børnene generelt trives godt. Børnene er glade for deres skole, klasse og deres lærere. Trivselsdata viser også, at børnene oplever de kan få den hjælp de har brug for i skolen, at de andre børn kan lide dem og de er gode til at hjælpe hinanden i deres klasse.



Ses der samlet på trivselsindikatorerne for det fællesskab og de klasser, som børnene i ABA-investeringsprojektet er en del af, så viser det sig, at i de klasser, hvor der er ABA-forløb ligger trivslen en lille smule over gennemsnittet i forhold til andre skoler og klasser i kommunen på de fire trivselsindikatorer; *Faglig trivsel i klassen, Ro og orden i klassen, Social trivsel i klassen og Inspiration og støtte i klassen*. Det samme mønster gør sig gældende for trivselsindikatorerne sammenlignet med parallelklasserne på de skoler, hvor der er ABA-forløb idet klasserne med ABA-forløb ligger en lille smule over gennemsnittet inden for *Ro og orden i klassen, Social trivsel i klassen og Inspiration og støtte i klassen* og en lille smule under gennemsnittet for *Faglig trivsel i klassen*.

I forhold til fraværskdage fra skolen viser fraværsopgørelserne for skoleårene 2016/17, 2017/18 og 2018/19, at børnene i ABA-forløb i gennemsnit har 3 dages mindre fravær om året end øvrige elever i kommunens almene skoler på deres klassetrin. Hvis der sammenlignes, med de specialiserede skoletilbud børnene i ABA-investeringsprojektet ellers ville være blevet visiteret til, så har børnene med ABA-forløb cirka 16 dages mindre fravær om året.

### 1.1 Den afsluttende evaluering af børnenes trivsel og udvikling

I forbindelse med evalueringen er der i foråret 2020 udsendt spørgeskemaer til de deltagere, der var i projektet ved afslutningen af 2019 og som samtidig havde været i projektet minimum 5 måneder, for at belyse børnenes udvikling og trivsel. Der er sendt skemaer til:

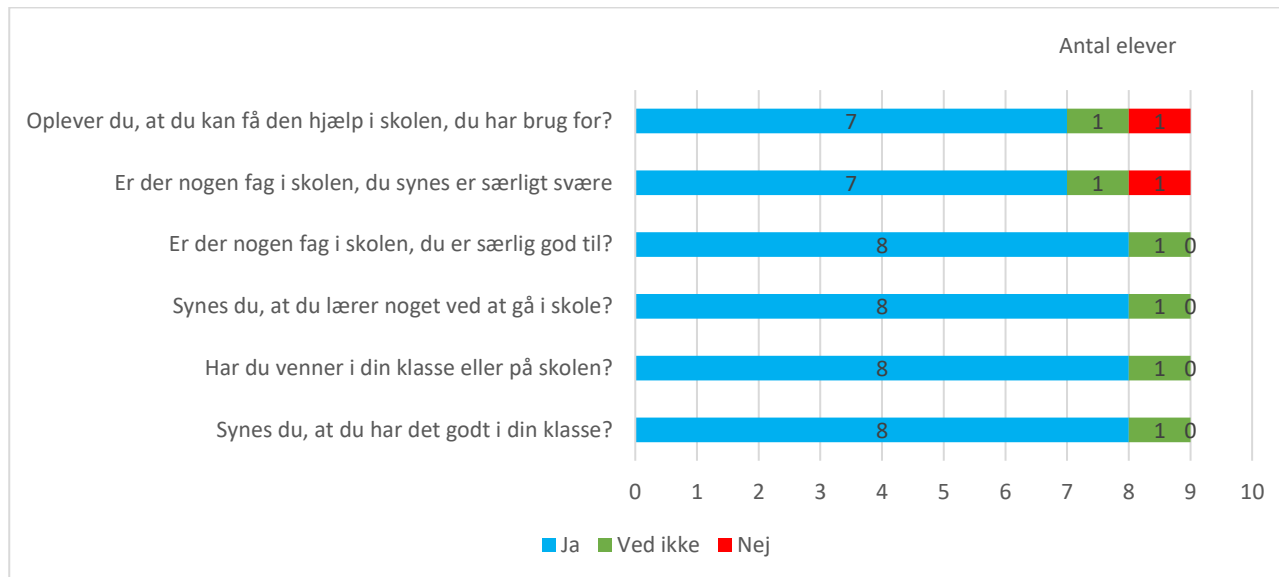
- 9 børn, hvor børnene grundet deres alder kunne svare på et spørgeskema og hvor alle børn har besvaret skemaet
- 18 forældrepar, der alle har besvaret skemaet
- 18 træningsledere, der alle har besvaret skemaet
- 18 skemaer sendt til øvrige lærere/pædagoger i klasser og dagtilbud med ABA-forløb, hvoraf 13 har svaret på disse skemaer
- 18 skemaer til de respektive ledere med ABA-forløb svarende til 9 skoler og 1 dagtilbud, hvoraf der er kommet 8 besvarelser
- 18 skemaer til supervisorerne for de enkelte forløb og børn, hvor alle skemaer er besvaret



### 1.1.1 Børnenes oplevelse af ABA-investeringsprojektet

Som tidligere beskrevet viser trivselsdata at børnene generelt trives godt i projektet. I evalueringens spørgeskema svare eleverne følgende om deres konkrete ABA-tilbud.

Diagram 1: Elevernes oplevelse af ABA-tilbuddet



Derudover oplever 6 elever ud af de 9 adspurgte elever, at det er *godt* eller *meget godt*, at have en træningsleder, der følger en i undervisningen. 2 elever oplever, at det *nogle gange* er godt at have en træningsleder tæt på sig og en oplever det decideret er *skidt*. For den elev der oplever, at det er *skidt* at have en træningsleder tæt på sig i klassen, er der gennem skoleåret 2019/20 ændret fokus i indsatsen, så træningslederen i mindre grad er på det konkrete barn og i stedet fokusere mere på hele undervisningsmiljøet i klassen, da barnets udvikling muliggør dette.

Direkte adspurgt om børnenes oplevelse, at de er glade for at gå i deres klasse oplyser 4 af børnene, at de er *meget glade* for at gå i deres klasse mens 5 børn sige, at de er *nogenlunde* glade for at gå i deres klasse.

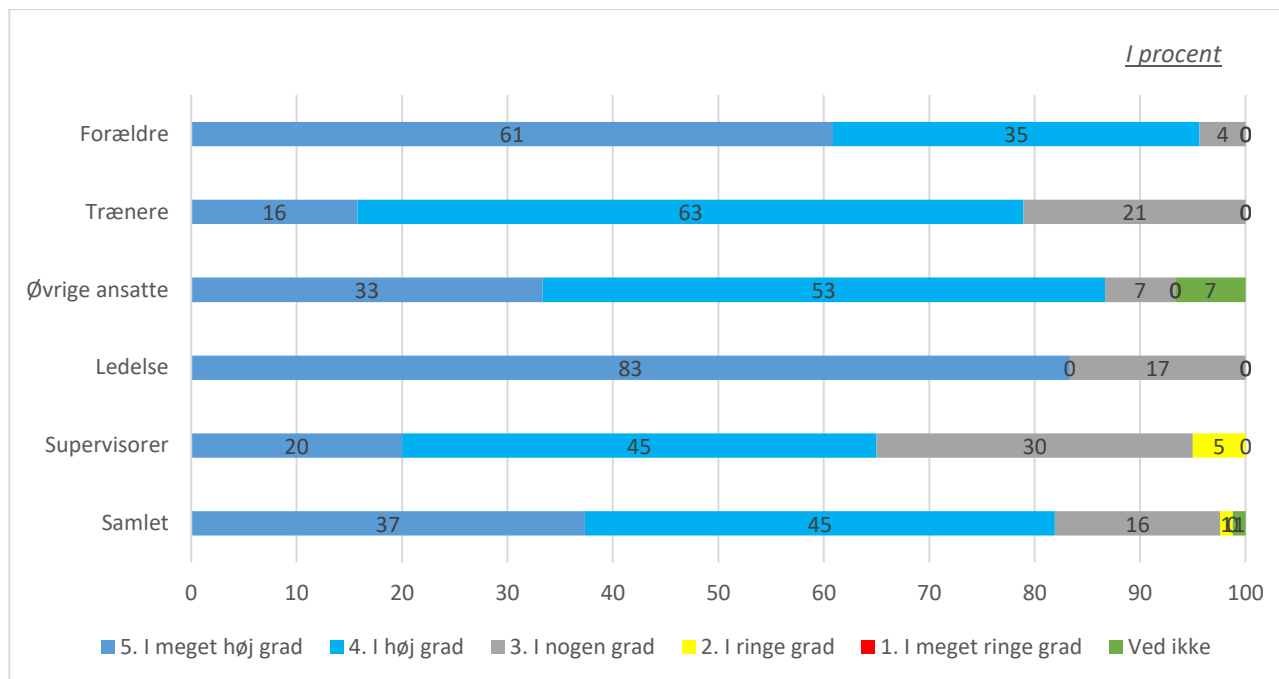
### 1.1.2 Forældre, fagprofessionelle, ledere og ABA-supervisorers oplevelse af ABA-investeringsprojektet

Forældre og de forskellige fagprofessionelle der er i og omkring barnet er i evalueringen blevet spurgt ind til en række forhold om det enkelte barns trivsel og faglige og sociale udvikling. Derudover er der blevet spurgt ind til en række forhold af mere organisatorisk karakter i forhold til ABA-investeringsprojektets støtteniveau, supervisionsudbytte og øvrigt samarbejde.

I forlængelse af børnenes oplevelse af deres trivsel i projektet kan i diagram 2 på næste side ses de øvrige deltageres vurdering af børnenes trivsel



Diagram 2: I hvilken grad vurderer du, at barnet trives i ABA-tilbuddet?



Som det ses i diagram 2, vurderes det generelt, at børnene trives godt i deres respektive tilbud. Især forældrene vurderer, at deres barn trives i *høj* eller *meget høj grad* idet 95,7 % af besvarelser er inden for disse kategorier. Supervisorerne er den respondentgruppe, der har den største spredning i deres vurdering idet de vurderer, at 65 % af børnene trives i *høj* eller *meget høj grad* mens 30 % i *nogen grad* og endda et enkelt barn vurderes på det adspurgte tidspunkt til ikke at trives så godt i tilbuddet af supervisorerne.

I forhold til barnets trivsel ses det i diagram 1, at børnene selv oplever de har venner i tilbuddet. Sammenholdt med det vurderer de voksne i og omkring barnet i ABA-tilbuddet, at 53 % af børnene i ABA-forløbene i *høj grad* eller i *meget høj grad* er en del af børnefællesskabet i tilbuddet og 40 % af børnene i *nogen grad*. Samme mønster ses i supervisorernes besvarelser om, hvorvidt barnet i ABA-forløbet er en del af børnefællesskabet dog med den nuance, at supervisorerne vurderer, at der er et enkelt barn, der kun i *ringe grad* er en fast del af det samlede børnefællesskab ved evalueringstidspunktet.

I kommentarerne til spørgsmålet om børnenes trivsel i ABA-investeringsprojektet pointeres det, at det primært er dét, at barnet er i almenmiljøet og at der er en koordineret indsats hele vejen rundt om barnet, som det centrale i at sikre barnets trivsel.

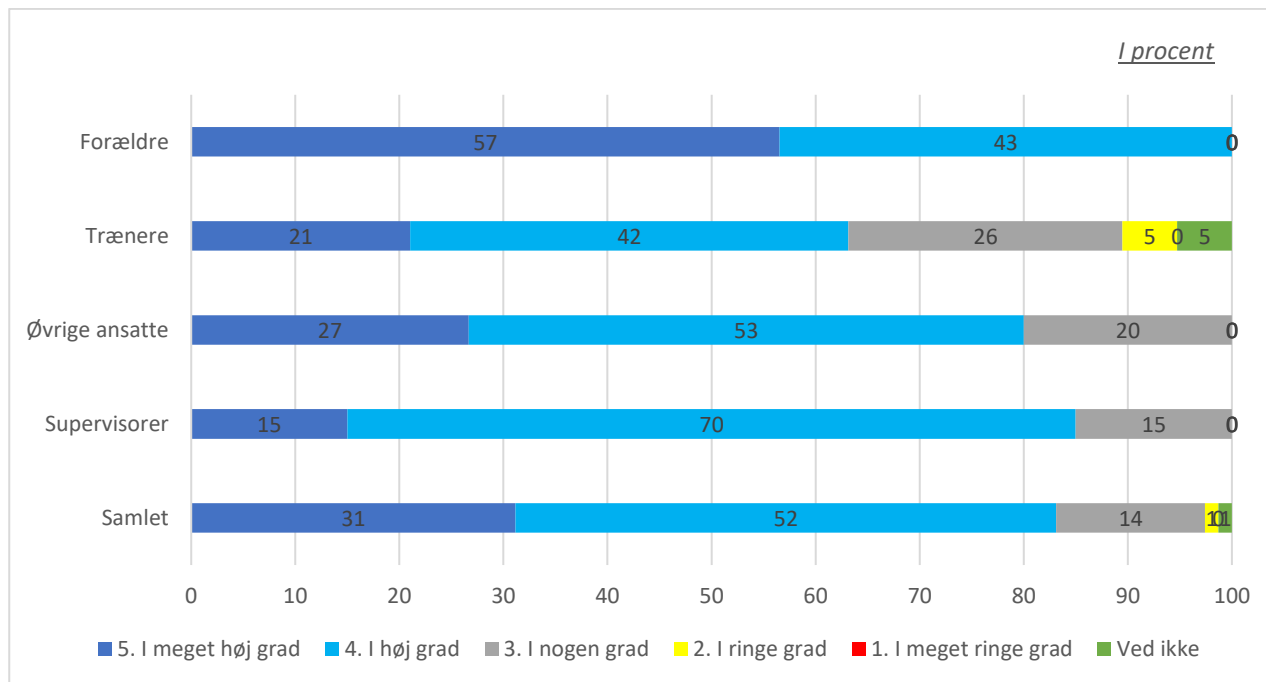
I forhold til børnenes trivsel er forældrene og supervisorerne også spurgt ind til, om de vurderer at børnene trives i fritiden. Her vurderer over 95 % af forældrene, at deres barn trives i *høj* eller *meget høj grad* i fritiden mens supervisorerne vurderer, at 60 % af børnenes gør dette og at 40 % i *nogen grad*.

Forældrenes oplevelse af børnenes trivsel beskrives blandt andet med, at børnene har sociale relationer og venner i fritiden og går til fritidsaktiviteter. Direkte adspurgt oplyser forældrene, at 16 af de 18 børn i evalueringen går til fritidsaktiviteter.



En stærk indikator for om børnene trives er, at børnene er i nogle miljøer, hvor de socialt og fagligt kan udvikle sig. I diagram 3 nedenfor ses forældre, trænere, lærere og pædagoger ansat i barnets tilbud og supervisors vurdering af, i hvilken grad børnene har udviklet sig socialt i ABA-investeringsprojektet.

**Diagram 3: I hvilken grad vurderer du, at barnet har udviklet sig socialt i ABA-forløbet?**



Opgørelsen i diagram 3 viser, at det generelt vurderes, at børnene *i høj eller meget høj grad* har udviklet sig socialt gennem ABA-forløbene, og især forældre vurderer, at deres barn har udviklet sig meget socialt. I forældrenes argumentation for, hvorfor deres barn udvikler sig socialt i ABA-investeringsprojektet går det igen, at de ved opstarten af projektet oplevede børn, der ikke udviste social interesse for andre. Hvorimod forældrene nu oplever, at deres børn spejler sig og imiterer den andre børn og voksne. Derudover påpeger forældrene, at det at ABA-tilbuddet foregår i almenområdet gør, at det giver deres børn øgede muligheder for at træne deres sproglige og sociale færdigheder.

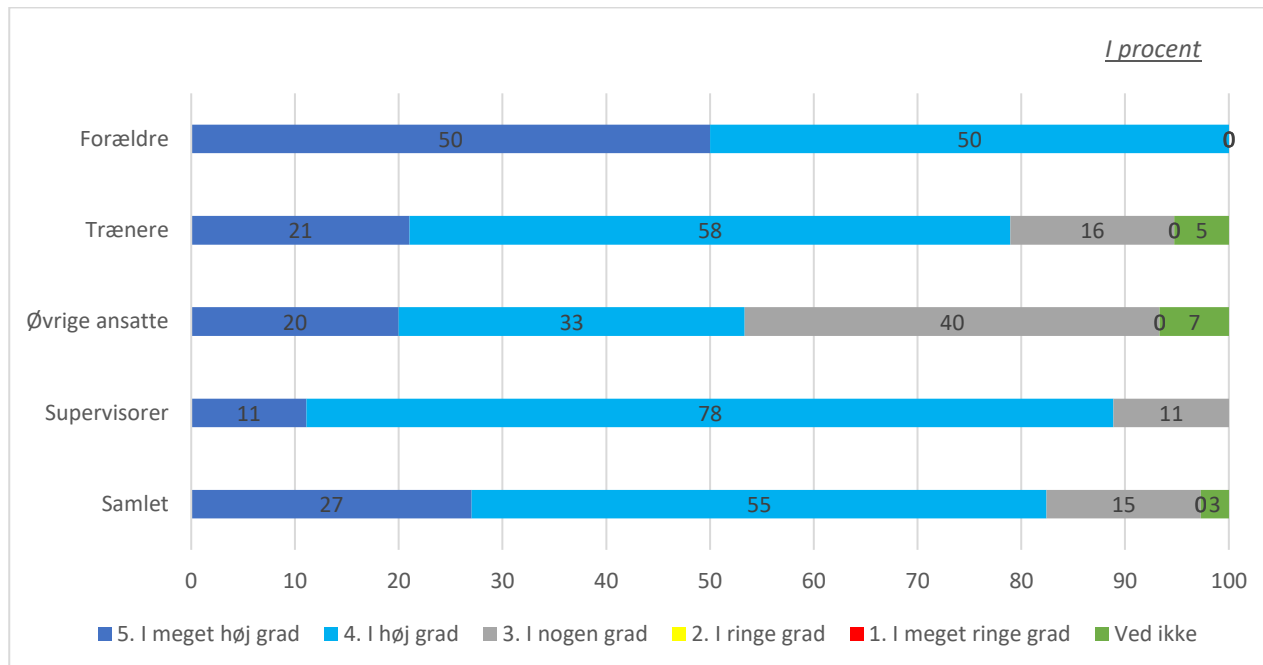
Trænerne tilkendegiver, at for mange af børnene er den største udfordring det sociale samspil med andre. Men at det er her, at børnene har udviklet sig mest. Trænerne vurderer ligeledes, at det almene miljø i dagtilbud og skoler understøtter børnenes udvikling og at de som træner får en pædagogisk kontekst, hvor de dels kan skabe nogle gode sociale læringsmiljøer og samtidig, som træner, har en god mulighed for at guide børnene i de forskellige sociale kontekster i almenområdet. Supervisorerne fremfører en række af de samme argumenter som forældre, trænere og øvrige ansatte i barnets tilbud. Derudover fokuserer supervisorerne på, at der særligt er inden for social motivation, at børnene har udviklet sig markant undervejs i projektet.





I forhold børnenes faglige udvikling er forældrene, trænerne, ansatte i barnets tilbud og supervisorerne i de ABA-forløb i skolen blevet spurgt om, i hvilken grad de mener det enkelte barn har udviklet sig fagligt. Opgørelsen af disse spørgsmål ses i diagram 4 nedenfor.

**Diagram 4: I hvilken grad vurderer du, at barnet har udviklet sig fagligt i ABA-investeringsprojektet**



Som det ses i diagram 4, vurderes det, at børnene generelt har udviklet sig fagligt. Det er dog værd at bemærke, at der i opgørelsen ikke er sammenlignet om børnene ligger fagligt over eller under de øvrige elever i deres klasse. Men alene en opgørelse over i hvilken grad børnene har udviklet sig fagligt.

Børnene i ABA-investeringsprojektet fordeler sig for evalueringsårene fra 0 til 8. klassetrin og det har deraf ikke været muligt at inddrage afsluttende karakterer eller nationale test i evalueringen. For at kompensere for dette er trænerne og de øvrige ansatte i barnets læringsmiljø spurgt ind til det enkelte barns faglige niveau og om barnet kan begå sig fagligt i klassen.

Lærere og pædagoger i læringsmiljøerne for børn med ABA-forløb vurderer, at 57 % af børnene med ABA-forløb kan begå sig fagligt *i høj* eller *i meget høj grad* i deres klasse og 36 % af børnene *i nogen grad*. I forlængelse af dette tilkendegiver trænerne i de enkelte forløb, at cirka 80 % af børnene har enkelte fag de er rigtig dygtige til og omvendt, at cirka 60 % af børnene har enkelte fag de har det svært ved.

Lærere og pædagoger i læringsmiljøerne påpeger desuden, at det ikke ABA som metode, der har sikret den faglige udvikling. Den faglige udvikling er derimod sikret gennem læringsmiljøet med de andre elever og den undervisning der tilbydes i klassen suppleret med muligheden for at træne fagligt stof alene med træneren.

Ved forespørgsel til de sagsbehandlere, der i MSB betjener de konkrete børn og deres familier fra ABA-investeringsprojektet, er der ligeledes spurgt ind til, om de havde en vurdering af, hvordan de vurderer børnene har udviklet sig fagligt og socialt. Tilbage melding fra sagsbehandlere i MSB har været, at de har svært ved at udtale sig om de enkelte børns udvikling, da de på grund af ABA-investeringsprojektet ikke i samme omfang som tidligere har en tæt kontakt til børnene og familierne, hvilket i denne sammenhæng må tolkes som en positiv ting, da det var en præmis for deltagelse i ABA-investeringsprojektet.



Opsummerende i forhold til de deltagendes børns trivsel må de siges, at med ABA-investeringsprojektet er det lykkedes at skabe et inkluderende miljø i børnenes lokale dagtilbud og skoler, hvor børnene trives og udvikler sig socialt og fagligt. Børnenes trivsel og positive udvikling understøttes af ABA tilgangen i projektet. Men den positive udvikling for børnene understøttes også af den øgede forældreinvolvering med løbende supervision, af organiseringen i og omkring det konkrete barn og støttetildelingen i ABA-forløbene samt helt centralt, at ABA-forløbene for de konkrete børn praktiseres i almenområdet, hvilket giver det fagprofessionelle personale øgede muligheder for at skabe et udviklende læringsmiljø for børnene i ABA-forløbene.

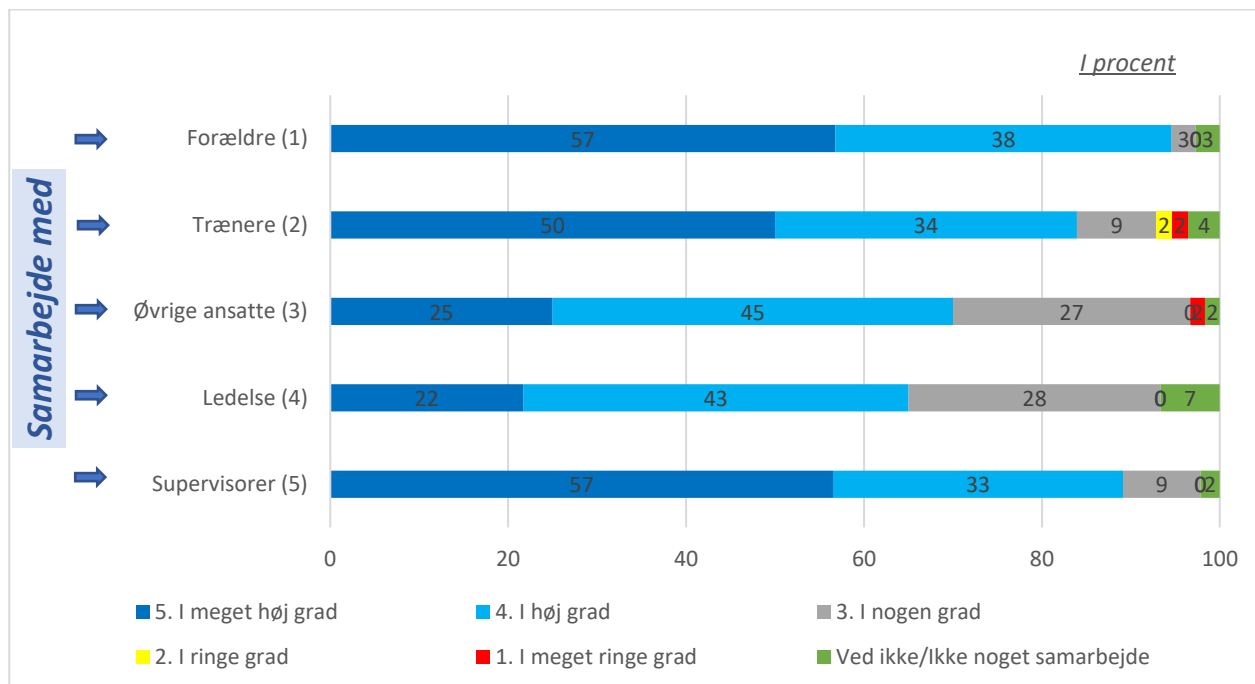
## 2. Samarbejde og organisatoriske forhold i ABA-investeringsprojektet

Centralt for et godt ABA-forløb er, at der er et godt og konstruktivt samarbejde mellem de voksne i barnets miljø samt at der er en balance mellem det behov barnet har for træning og støtte, og det der tildeles i projektet. Derfor er der i evalueringen fokuseret på samarbejdet mellem deltagerne og oplevelsen af de tildelte støtteressourcer i de enkelte ABA-forløb.

### 2.1 Samarbejde i ABA-investeringsprojektet

For at den tidlige investering i ABA-projektet skal lykkes (både fagligt og økonomisk), så er det vigtigt, at de forskellige voksne i og omkring barnet med ABA arbejder godt og konstruktivt sammen. I diagram 5 nedenfor er der spurgt ind til, hvordan de forskellige grupper oplever samarbejdet med de andre.

Diagram 5: I hvilken grad vurderer du, at samarbejdet har været godt og konstruktivt med?



(1) Besvaret af trænere og supervisorer. (2) Besvaret af forældre, øvrige ansatte i barnets tilbud og supervisorer. (3) Besvaret af forældre, trænere og supervisorer. (4) Besvaret af forældre, trænere og ledelse. (5) Besvaret af forældre, trænere og ledelse



ABA-investeringsprojektet er kendetegnet ved et tæt samarbejde mellem alle voksne i barnets dagligdag og heri en meget høj grad af forældreinvolvering, hvor forældrene på lige fod med fagpersonale deltager i supervision og forestår relevante træningsopgaver i hjemmet. Generelt vurderes samarbejdet godt og konstruktivt i de forskellige samarbejdskonstellationer. Og især de tre aktører (forældre, trænere og supervisorere), der deltager løbende i supervisionsforløbene vurderer samarbejdet med hinanden positivt.

I forlængelse af dette er det positivt at trænere og supervisorere, som de nærmeste samarbejdspartnere til forældrene, vurderer, at i 95 % af tilfældene er samarbejdet med forældrene *i høj* eller *i meget høj grad* godt og konstruktivt.

Det er ligeledes positivt, at den fagligt centrale og koordinerende funktion ABA-supervisorernes har vurderes *i høj* eller *i meget høj grad*, som god og konstruktiv i 90 % af samarbejdstilfældene. Det er blandt andet oplevelsen af, at man gennem supervision får konkrete redskaber i forhold barnets udviklingspotentiale og behov, at supervisorerne er gode til at veksle mellem barnets behov og perspektiv, og den øvrige børnegruppe i tilbuddet, at supervisorerne er gode til at binde trådene sammen i forhold til det der sker i hjemmet, og det der sker i dagtilbuddet eller skolen samt at supervisorerne er fagligt kompetente.

ABA-investeringsprojektet er opbygget med supervisionsdeltagelse af forældre og trænere m.fl. I forhold til ABA-supervisionens sammensætning af deltagere efterspørges fra de fagprofessionelle, at der en gang imellem er mulighed for supervision alene for de fagprofessionelle, da det ville give større mulighed for at fokusere på børnegruppens muligheder og begrænsninger i forhold til barnet med ABA deltagelsesbaner ind i fællesskabet. En supervision givet kun til de fagprofessionelle kunne samtidig øge fokuset på yderligere udvikling af de fagprofessionelle kompetencer og kvalifikationer inden for området.

Det gode samarbejde sikre dels en ensartet og koordineret indsats, der fremmer barnets trivsel og udvikling i et mere langsigtet perspektiv. Men det sikre også, at de uforudsete ting, der naturligt vil opstå (fx barnets dagsform, sociale ændringer i børnegruppen, vikarer i tilbuddet, ting fra hjemmefronten mm) kan opfanges og håndteres i det daglige.

Samarbejdet mellem forældre, trænere og supervisorere er som vist i diagram 5 generelt konstruktivt og beskrives af deltagerne som fyldt med åbenhed, tillid og med meget aktive forældre. I langt de fleste tilfælde er der ligeledes en god balance mellem det der sker i tilbuddet, og hvem der har ansvaret for tiltagene i dagtilbud og skolen, og det der foregår i hjemmet. I enkelte tilfælde opleves det dog, at det kræver ekstra dialog at få belyst og aftalt snitfladerne i forhold til, hvor langt forældreinvolveringen går i forbindelse med den daglige planlægning af det pædagogiske eller didaktiske tilbud i dagtilbud eller skole. I forlængelse af dette opleves det også i enkelte forløb, at snitfladen mellem trænerens opgave og den didaktiske opgave, der er for øvrige ansatte i tilbuddet, nogle gange kan være svær at få rammesat. Det er et fokuspunkt, der har været gennem hele ABA-investeringsprojektet, og i trænerens og de øvrige ansattes besvarelser spores også, at snitfladen er blevet mere tydelig i slutningen af projektet samt at det er blevet mere tydeligt for de fagprofessionelle, hvordan de kan supplere hinanden i deres daglige praksis.

Behovet for ekstra til dialog og koordineringstid opleves også hos ledelsen af tilbud med ABA, hvor flere ledere vurderer, at forældresamarbejdet er konstruktivt, men at det også er forbundet med ekstra mødeaktivitet mm end dét, der er afsat af ressourcer i ABA-investeringsprojektet. Generelt må denne problematik siges at være hidhørende under alle samarbejdskonstellationerne i ABA-investeringsprojektet, da det kræver en ekstra koordinering mellem alle partnere at gennemføre et godt ABA-tilbud, der understøtter det enkelte barns trivsel og udvikling.

## 2.2 Vurdering af støtteforanstaltninger i ABA-investeringsprojektet

Forudsætningen for at barnets dels kan have et tilbud, der understøtter barnets behov, trivsel og udvikling, og samtidig danner rammen for det konstruktive samarbejde mellem deltagerne i projektet, er de støtteforanstaltninger og den ramme, der er forbundet med ABA-investeringsprojektet.

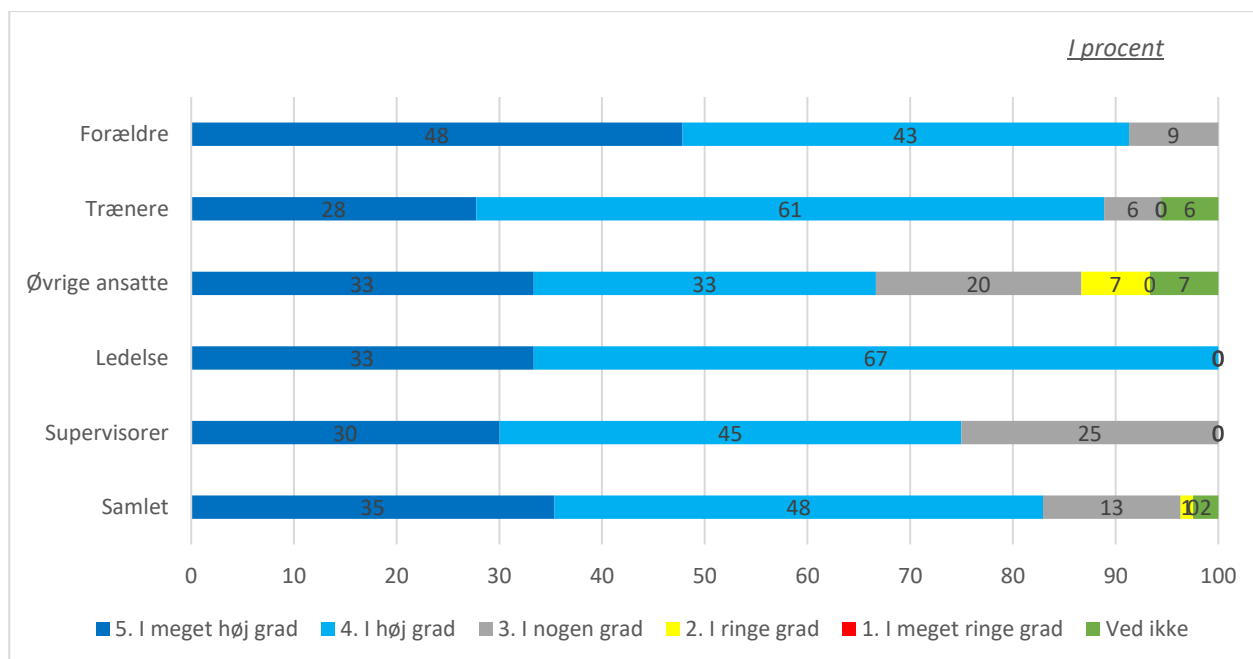


I den økonomiske analyse vil overholdelsen af støtteforanstaltningerne blive gennemgået. Kort beskrevet tildeles dagtilbud, skoler, SFO og klub ressourcer til at deltage i supervision og ressourcerne til det enkelte barn inden for en ABA-investeringsprojektets ramme. Rammen for tildeling af støtteressourcer er afspejlet i, at ABA-investeringsprojektet er en tidlig indsats, hvor der investeres massivt i de første år og i de senere faser reduceres i støttetildelingen. Konkret er rammen:

- Fase 1: Dagtilbud og 0. klasse med en ramme på 30 støttetimer om ugen (32 støttetimer for 0. klasse) plus ressourcer til supervision hver 14. dag
- Fase 2: Fra 1. til 3. klasse med en ramme på 32 støttetimer om ugen plus ressourcer til supervision én gang om måneden
- Fase 3: Fra 4. til 6. klasse med en ramme på 29,5 støttetimer faldende til 26 støttetimer om ugen plus ressourcer til supervision én gang om måneden
- Fase 4: Fra 7. til 9. klasse med en ramme på 23,5 støttetimer faldende til 13,5 støttetimer om ugen plus ressourcer til supervision hvert kvartal

I diagram 6 kan ses forældre, trænere, øvrige ansatte og leders vurdering af, om den tildelte støtte er passende i forhold til barnets behov

**Diagram 6: I hvilken grad vurderer du, at den tildelte støtte har været passende til barnets behov**



Som det ses i diagram 6, er den generelle vurdering, at den tildelte støtte har været passende i forhold til barnets behov. Det er især forældrene, trænerne og den lokale ledelse, der tilkendegiver at støtten *i høj* eller *i meget høj grad* har været passende til barnets behov idet 91 % af forældrene vurderer dette og henholdsvis 89 % og 100 % af trænerne og lederne i ABA-forløbene. De øvrige ansatte i barnets tilbud og ABA-supervisorerne vurderer generelt, at støtte har været passende dog med lidt flere, der vurderer at støtten kun *i nogen grad* har været passende til barnets behov.

Selvom støtteniveauet generelt opleves som passende, så er der et par opmærksomhedspunkter i besvarelsenerne. For det første er vurderingen af støtteniveauet afhængig af, om der er andre forhold i dagtilbuddet eller på skolen, der influerer på ABA-forløbet.



For det andet, så udmøntes støttetildelingen i ABA-investeringsprojektet ved, at der tildeles støttetimer i dagtilbuddet og senere adskilte tildelinger til skolen, SFO og klub. I skoleregi efterspørges om støttetildelingen kunne gøres mere fleksibel og i endnu højere grad følge barnets hverdag og anvendes, hvor barnet har størst behov for støtten. For eksempel går hovedparten af børnene med ABA-forløb både i skole og SFO eller klub. Men i perioder opleves det, at der er større behov for støtte det ene sted end i det andet, og at dette støttebehov kan variere gennem året. I den forbindelse kan det opleves som bureaukratisk, at støtteressourcerne tildeles ud fra de konteringsmuligheder, der er i Børn og Unge i forbindelse med den årlige re-visitering i tilbuddet. Det decentrale ønske er derimod, at rammen for støtte er den samme som nu i projektet, men at fordelingen i højere grad bliver foretaget i et samarbejde mellem for eksempel skole og klub med henblik på, hvordan de konkrete støttetimer til barnet kan anvendes bedst muligt.

For det tredje er der et fortløbende fokus på støtteressourcerne i forhold til, hvordan den tildelte støtte dels kan tilgodeses det enkelte barns behov, og herunder barnets deltagelsesbaner ind i fællesskabet. Og samtidig hvordan støtteressourcerne, og trænerens kompetencer, kan understøtte det pædagogiske og didaktiske miljø i dagtilbuddet og klassen. I starten af projektet spores ikke den store gevinst for det generelle pædagogiske eller didaktiske miljø, men gennem projektet er denne del udviklet, så det i langt højere grad (og mest i skoleregi) opleves som en ekstra styrke, at der gennem ABA-træneren er sikret, at der hovedparten af tiden er to voksne i klassen, der kan understøtte det generelle læringsmiljø i klassen.

Opsamlende i forhold til samarbejde og støtteressourcer i ABA-investeringsprojektet, så vurderer de forskellige deltagere, at samarbejdet mellem dem er godt og konstruktivt. Men at der fortsat er brug for en yderligere tydeliggørelse af snitfladerne mellem hjemmet og tilbuddet. En tydeliggørelse der også ses behov for internt i tilbuddene i forhold trænerens og de øvrige ansatte roller. Generelt opleves støtteniveauet i ABA-investeringsprojektet som passende til barnets behov. Men at der er brug for at videreudvikle en mere fleksibel anvendelse af støtteressourcerne.

### 3. ABA-investeringsprojektets business case

Da byrådet tilbage i 2015 besluttede at oprette et ABA-investeringsprojekt, var det med det klare sigte at få undersøgt om de ressourcer kommunen i forvejen brugte på de konkrete børn i hjemmetræningsforløb i MSB, og på sammenlignelige målgrupper i specialbørnehaver eller på specialskoler i MBU, kunne anvendes bedre til gavn for det enkelte barn og den enkelte familie, ved at samle økonomien fra MSB og MBU i et samlet ABA-tilbud i MBU.

Derfor blev der ved projektets opstart opsat en række økonomiske kriterier, der lå til grund for ABA-investeringsprojektet etablering:

- MSB skulle opleve en tilsvarende reduktion i deres udgiftsniveau svarende til deres medfinansiering (ved projektstart i 2016 var MSB medfinansiering 1.4 mio. kr. Med udvidelse af ABA-investeringsprojektet med 5 pladser blev MSB medfinansiering tilsvarende øget til 1.9 mio. kr. om året)  
MBU's medfinansiering skulle svare til udgiftsniveauet for sammenlignelige tilbud til målgruppen, hvilket svare til udgiftsniveauet til en plads i specialbørnehave eller på Langagerskolen
- Børnene i ABA-investeringsprojektet skulle trives og udvikle sig inden for den økonomiske ramme, der var opsat for projektet med afsæt i MSB og MBU's medfinansiering
- ABA-investeringsprojektet måtte samlet set i et dagtilbud og skole perspektiv ikke blive dyrere, end de udgifter kommunen i øvrigt anvendte til sammenlignelige målgrupper af børn





### 3.1 MSB og MBU's medfinansiering til ABA-investeringsprojektet

Ved projektets opstart var der 11 børn og familier, der modtog hjemmetræning efter serviceloven § 32a fra MSB, og dermed var inden for målgruppen af ABA-investeringsprojektet. Det var med i afsæt i disse 11 børn og familier, at MSB og MBU's medfinansiering til projektet blev udregnet.

Gennemsnitsudgiften i MSB til de 11 hjemmetræningsforløb var i 2015 på cirka 155.000 kr. Ud fra en faglig vurdering i MSB blev det estimeret, at en række af de tildelinger forældrene modtog i forbindelse med hjemmetræningsforløb, ville forældrene ligeledes have modtaget uden hjemmetræning. Disse ydelser blev derfor ikke medregnet i MSB's medfinansiering. MSB's medfinansiering tog deraf kun afsæt i de poster, der var direkte forbundet med tildeling til hjemmetræning (serviceloven § 32a for hjemmetræning og §42 for tabt arbejdsfortjeneste givet til forældrene i forbindelse med deres hjemmetræningsforløb).

For de 11 konkrete børn i 2015 svarede det til, at MSB medfinansierede med cirka 127.000 kr. om året pr. barn svarende til en samlet medfinansiering til ABA-investeringsprojektet på 1.4 mio. kr. om året i 2016. Hvilket med udvidelsen af ABA-investeringsprojektet i 2017 blev forhøjet til 1.9 mio. kr. om året.

MBU's medfinansiering til projektet tog afsæt i udgiftsniveauet for sammenlignelige tilbud til målgruppen. Den gennemsnitlige udgift for børn i specialbørnehave eller specialscole var i 2015 på cirka 466.000 kr. om året inklusive befordringsudgifter. Dertil var der i MBU afsat 10.000 kr. om året pr barn til tilsyn af hjemmetræningsforløb. Samlet medfinansierede MBU for de 11 konkrete børn ved projektets opstart med cirka 476.000 kr. pr barn om året svarende til en samlet medfinansiering til ABA-investeringsprojektet på cirka 7.1 mio. kr. om året.

Ud fra de faglige kriterier for, hvilket støtteniveau et ABA-forløb krævede, gav den samlede medfinansiering fra MSB og MBU på cirka 8.5 mio. kr. om året reelt mulighed for, at der kunne oprettes 15 pladser i ABA-investeringsprojektet i stedet for de 11, der tilbage i 2015 modtog hjemmetræning i MSB. Budgettet blev tilsvarende forøget i forbindelse med udvidelsen af ABA-investeringsprojektet i 2017 til 20 pladser.

**Tabel 1: MSB og MBU's budgetterede medfinansiering af ABA-investeringsprojektet om året**

(2015 priser)	MSB	MBU	Samlet budget
<b>15 pladser</b>	1.400.000	7.100.000	8.500.000
<b>20 pladser</b>	1.900.000	9.500.000	11.400.000

\* I 2018 blev ABA-investeringsprojektet udvidet til 20 pladser



### 3.2 Den økonomiske ramme for ABA-investeringsprojektet i de enkelte ABA-forløb

ABA-investeringsprojektet er en tidlig indsats, hvor der tildeles forholdsvis mange støtteressourcer i barnets første år, og senere i de ældre klassetrin sker en reduktion i barnets støttetildeling

**Tabel 2: Decentral ramme for støtteressourcer til det pædagogiske miljø i de enkelte ABA-forløb**

		Støttetimer		Samlet	Supervision	Øvrige Supervision	Materialer
Fase 1	Dagtilbud	30		<b>30</b>	7 timer hver 14 dag	18 timer om året	3.000
	Skole	Undervisning	SFO	<b>Samlet</b>			
	0. kl.	22	10	<b>32</b>	7 timer hver 14 dag	18 timer om året	3.000
Fase 2	1. kl.	22	10	<b>32</b>	7 timer hver mdr.	18 timer om året	3.000
	2. kl.	22	10	<b>32</b>	7 timer hver mdr.	18 timer om året	3.000
	3. kl.	22	10	<b>32</b>	7 timer hver mdr.	18 timer om året	3.000
Fase 3	4. kl.	22	7,5	<b>29,5</b>	4,7 time hver mdr.	12 timer om året	3.000
	5. kl.	22	7,5	<b>29,5</b>	4,7 time hver mdr.	12 timer om året	3.000
	6. kl.	21	5	<b>26</b>	4,7 time hver mdr.	12 timer om året	3.000
Fase 4	7. kl.	20	3,5	<b>23,5</b>	3,3 timer pr. kvartal	6 timer om året	3.000
	8. kl.	15	3,5	<b>18,5</b>	3,3 timer pr. kvartal	6 timer om året	3.000
	9. kl.	10	3,5	<b>13,5</b>	3,3 timer pr. kvartal	6 timer om året	3.000

Udover den konkrete støttetildeling til det enkelte ABA-forløb illustreret i tabel 2, tildeles de enkelte dagtilbud, skoler, SFO'er og klubber med ABA-forløb den almindelige grundtildeling om året, som en institution modtager, når de har et barn er indskrevet<sup>1</sup>

Udover den decentrale ramme i projektet blev der i projektet afsat ressourcer til:

- Løn til ABA-supervisorer i de enkelte forløb varierende fra cirka 8.000 kr. til 78.000 kr. om året afhængig af, hvilken fase barnet var i (2019-priser).
- Befordringsudgifter svarende til gennemsnittet for sammenlignelige målgrupper i 2015 svarende i 2019-priser til mellem cirka 52.000 kr. til 68.000 kr. om året afhængig af barnets alder
- En økonomisk buffer på 30 timer om året pr barn (svarende til cirka 10.000 kr. om året i 2019-priser). Den økonomiske buffer skulle aktiveres fra dag til dag, hvis særlige forhold opstod i de enkelte ABA-forløb

**Tabel 3: Samlet budget pr ABA-forløb i investeringsprojektet om året**

Budget pr ABA-forløb				(2019-priser)	
Dagtilbud	677.963	6. Klasse	497.970	<b>Sammenligneligt tilbud</b>	
0. Klasse	653.105	7. Klasse	495.164	Dagtilbud	492.716
1.-3. Klasse	597.900	8. Klasse	428.094	0.-3. klasse	490.241
4.-5. Klasse	542.347	9. Klasse	361.024	4.-9. klasse	500.447

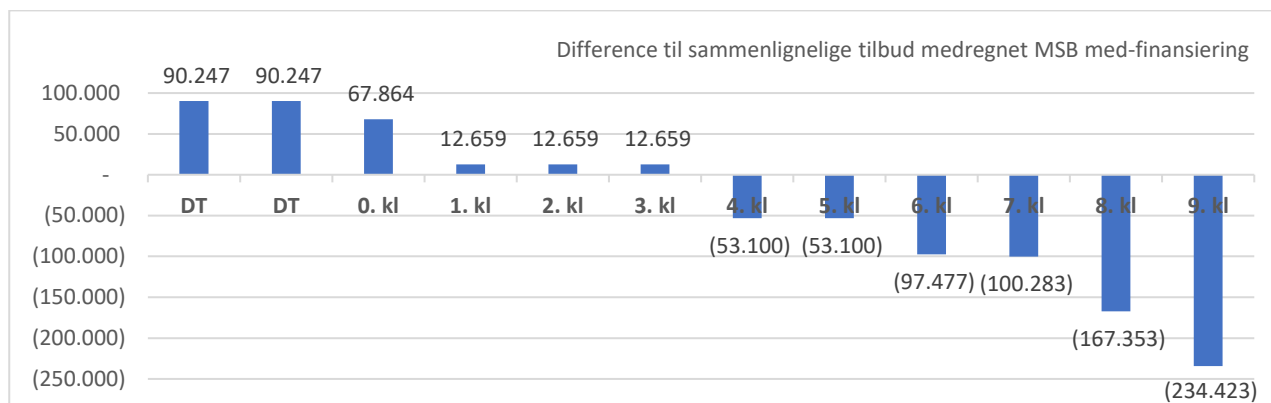
<sup>1</sup> I 2019 priser svarende til: dagtilbud (65.513 kr.), 1-3 kl. (37.838 kr.), 4-6 kl. (41.922 kr.), 7-9 kl. (45.546 kr.), SFO 0-3 kl. (25.000 kr.), SFO 4 kl. (17.131 kr.) og klub (7.727 kr.)



Som det ses i tabel 3, er ABA-forløbene budgetteret dyrere i hovedparten af årene i forhold til sammenlignelige tilbud. Konkret svare det til, at et barn, der gennemfører et fuldt ABA-forløb med 2 år i dagtilbud og går i ABA-forløbet til og med 9. klasse gennemsnitlig har udgiftsposter på ca. 6.7 mio. kr. gennem forløbet. Hvis det samme barn i stedet havde gået i et af de sammenlignelige tilbud i MBU ville gennemsnitsudgiften have været ca. 5.9 mio. kr. Den negative difference i MBU's ABA-budget på ca. 830.000 kr. finansieres af den besparelse, der er i MSB for udgifter, der ellers var forbundet med hjemmetræning til børnene og deres familier.

Når medfinansieringen fra MSB medregnes kan i diagram 7 ses den reelle investeringsmodel i budgettet for et helt ABA-forløb startende med 2 år i børnehaven og 10 års skolegang.

**Diagram 7: Den tidlige investering i ét helt ABA-forløb i ABA-investeringsprojektet**



Som det ses i diagram 7, er den i budgettet for et helt ABA-forløb en ekstra investering i den tidlige indsats i de første 6 år sammenholdt med udgiftsniveauet til sammenlignelige tilbud til målgruppen.

Den budgetterede investering de første 6 år svare til ca. 286.000 kr. pr barn, der starter med at gå i børnehaven i 2 år og derefter har de obligatoriske 10 års skolegang.

Fra barnets 7. år i ABA-investeringsprojektet begynder investeringen i den tidlige indsats af forrente sig. Reduktionen i udgifter fra barnets 4. klassetrin tager afsæt i en reduktion af støttetimer og supervisionsintensitet. Samlet over et helt ABA-forløb blev der ved projektstart budgetteret med besparelse på ca. 419.000 kr. Begrundelse for at budgettere med en budgetbesparelse tog afsæt i det forhold, at der ikke var empirisk belæg for, at den økonomiske ramme med dertilhørende reduktions i støttetildeling jo længere tid barnet havde gået i ABA-forløbet reelt kunne indfries for alle børn i ABA-investeringsprojektet, og dermed var budgettet forbundet med en vis risici og usikkerhed, som budgetbesparelsen gerne skulle tage højde for. I 2019-2020 skoleåret, hvor evalueringen er gennemført, går de ældste elever i ABA-investeringsprojektet i 8. kl. og deraf vides det endnu ikke med sikkerhed, om den økonomiske besparelse helt kan indfries for de ældste klassetrin.





## 4. Evaluering af de økonomiske forhold for de konkrete børn i ABA-investeringsprojektet

Som det blev beskrevet i det foregående afsnit om den økonomiske ramme for ABA-investeringsprojektet, så er projektets økonomi bygget op om en tidlig indsats med afsæt i ABA-metoden i det enkelte barns nærmiljø. Økonomien i en helt ABA-forløb skulle gerne på sigt spare kommunens for en række udgifter i MSB og MBU.

I de følgende afsnit gennemgås de konkrete udgiftsposter for de visiterede børn i ABA-investeringsprojektet fra 2016 til 2019.

### 4.1 MSB's medfinansiering i ABA-investeringsprojektet

ABA-investeringsprojektet er udover den tidlige indsats økonomisk progressivt og nyskabende, da det er etableret ud fra tanken om, at pengene skulle følge det enkelte barn. Hvilket indebærer, at man så på tværs af magistratsafdelingerne MSB og MBU. Konkret medførte dette, at udgiftsposter til hjemmetræning og tabt arbejdsfortjeneste i MSB blev overført til MBU ved budgetforliget i 2015.

Som vist i tabel 1 på side 12 er MSB's medfinansiering til ABA-investeringsprojektet på 1.4 mio. kr. om året for årene 2016 og 2017, og 1.9 mio. kr. om året efter udvidelse til 20 pladser i 2018.

Forudsætningen for MSB's medfinansiering var, at posterne skulle være udgiftsneutrale for de medfinansierende poster § 32a Hjemmetræning og § 42 Tabt arbejdsfortjeneste. Mens posterne § 41 og § 44 Aflastning skulle følges undervejs i projektet for at sikre, at udgiftsniveauet ikke udviklede sig negativt for disse poster.

I tabel 4 nedenfor vises det faktiske forbrug MSB har haft for de deltagende børn på de medfinansierende poster.

Tabel 4: MSB's forbrug på medfinansierende poster

Alle deltagende børn	2016	2017	2018	2019	Gen.snit pr projekt år
	§ 32a Hjemmetræning	46.722	22.332	0	0
§ 42 Tabt arbejdsfortjeneste	315.507	7.108	96.406	19.299	109.580
<b>Opgjort pr barn</b>					
	2016	2017	2018	2019	Gen.snit pr projekt år
§ 32a Hjemmetræning	3.115	1.489	0	0	1.151
§ 42 Tabt arbejdsfortjeneste	21.034	474	4.820	965	6.823

\* 2019 priser

\*\* MSB medfinansiering var 1.4 mio. kr. i 2016 og 2017 og 1.9 mio. kr. i 2018 og 2019



I tabel 4 ses, at der i 2016 blev brugt 46.722 kr. på hjemmetræningsforløb for de deltagende børn i ABA-investeringsprojektet. I opgørelsen er der tale om forholdsvis få engangsbeløb udmøntet i starten af 2016, der samlet giver de 46.722 kr. For årene 2018 og 2019 har der som forudsat ikke været udgifter forbundet med § 32a Hjemmetræning i MSB

I forhold til § 42 Tabt arbejdsfortjeneste er det lykket at reducere udgiften til 109.580 kr. i gennemsnit gennem de 4 år. Den største udgift til tabt arbejdsfortjeneste ligger i projektets første år og det må formodes, at en del af dette beløb er forbundet med overgangen til ABA-investeringsprojektet. Derudover er der en stigning i 2018, som dog kan relateres til et enkelt barn, der kom ind i projektet.

MSB's medfinansiering tog afsæt i 11 konkrete børn, der modtog hjemmetræning i 2015 fra MSB. De 11 børns udgiftsniveau før projektstarten lå til grund for MSB medfinansiering på 1.4 mio. kr. i 2016. Hvis der ses på de 15 konkrete børn, der blev visiteret til ABA-investeringsprojektet, var deres udgiftsniveau i 2015 for MSB større end de 1.4 mio. kr. Det ændrer dog ikke ved, at de medfinansierende poster i MSB skulle være udgiftsneutrale gennem ABA-investeringsprojektet.

I 2018 blev ABA-investeringsprojektet udvidet fra 15 til 20 pladser. Hvilket yder indflydelse på den totale sum i forhold til de medfinansierende poster. Hvis der tages højde for projektudvidelsen, så viser tabel 4, at den gennemsnitlige udgift pr barn for de medfinansierende poster har været 8.000 kr. om året.

Den anden forudsætning for MSB's medfinansiering var, at deltagelsen i ABA-investeringsprojektet, og medfinansiering fra § 32a Hjemmetræning og § 42 Tabt arbejdsfortjeneste, ikke måtte resultere i, at der blev registreret et forøget udgiftsniveau i forhold til Aflastning - § 41, § 44 og § 52.3.5. Derfor er disse poster fulgt gennem projektets første 4 år.

**Tabel 5: MSB's forbrug på ikke-medfinansierede poster**

Alle deltagende børn	2016	2017	2018	2019	Gen.snit pr projekt år
<b>Totalt</b>	740.573	594.267	487.920	564.249	<b>596.752</b>
<b>Gen.snit pr barn</b>	49.372	39.618	24.396	28.212	<b>35.399</b>

Ved ABA-investeringsprojektets start havde MSB et gennemsnitligt udgiftsniveau for de deltagende børn på 52.402 kr. om året for de poster, der ikke var medfinansierende, men som blev fulgt undervejs i projektet (posterne § 41 Aflastning og § 44 Aflastning). Tabel 5 viser, at for disse poster er udgiftsniveauet gennemsnitligt blevet reduceret med ca. 17.000 kr. om året.

For at sikre, at der ikke er øvrige udgiftsposter i MSB, som er blevet påvirket ved børnene og familiernes deltagelse i ABA-investeringsprojektet, er der foretaget en økonomisk analyse af udgiftsniveauet for de samlede udgifter i MSB for børnene i ABA-projektet og for børn i sammenlignelige tilbud i MBU.

Børnene i ABA-investeringsprojektet har for alle udgiftsposter i MSB i gennemsnit kostet ca. 49.000 kr. om året imens børnene har været en del af ABA-investeringsprojektet. Til sammenligning har børnene i sammenlignelige tilbud (fratrasket børn med anbringelse ud fra § 32.3.7 i serviceloven) kostet MSB omkring 118.000 kr. om året. Der kan dog være andre forhold, der spiller ind i udgiftsniveauet mellem de to tilbud, for eksempel viser opgørelser over de 3 børn, der har forladt ABA-investeringsprojektet og derefter modtager ydelser fra MSB, at deres udgiftsniveau stiger til gennemsnitlig 158.000 kr. om året efter deres deltagelse i ABA-investeringsprojektet. Samlet viser opgørelsen, at mens børnene og deres familier er i ABA-investeringsprojektet, har de ikke belastet MSB udgifter på andre poster end de opsatte ved projektets start. Tværtimod kan der spores en positiv udvikling mens børnene og deres familier er en del af ABA-investeringsprojektet. Dette kunne indikere, at det at forældrene i ABA-investeringsprojektet får intensiv



supervision i forhold til deres barns trivsel og udvikling kan have en afsmittende økonomisk effekt i forhold til et mindre behov for yderligere foranstaltninger fra MSB.

Den samlede konklusion af MSB's medfinansiering til projektet er, at MSB pr. barn mangler en reduktion på ca. 8.000 kr. om året for de to medfinansierede poster §32a Hjemmetræning og § 42 Tabt arbejdsfortjeneste. Med det nuværende deltagerantal på 20 børn i ABA-investeringsprojektet svare det en årlig merudgift på 160.000 kr. for MSB.

Derudover er det værd at bemærke, at da ABA-investeringsprojektets økonomiske ramme, og dermed MSB's medfinansiering, blev rammesat, var det under den forudsætning, at børnene og deres familier fremadrettet ville have modtaget den samme ydelse, og dermed udgiftsniveau, fra MSB. Familierne der modtog hjemmetræning tilbage i 2015, havde på daværende tidspunkt haft hjemmetræning i kortere eller længere tid, og det kan ikke med sikkerhed siges, at de ville have modtaget den samme ydelse fra MSB de kommende år, da der ikke er erfaringer med, hvordan udgiftsniveauet udvikler sig over en 10 årig periode.

## 4.2 ABA-investeringsprojektet økonomiske udvikling i MBU

Da ABA-investeringsprojektet blev besluttet, og dermed den økonomiske ramme for projektet, var det ud fra en forestilling om, at børnene ville fordele sig jævnt over de forskellige faser i projektet.

Ved den faktiske visitering til ABA-investeringsprojektet blev der dog visiteret flere af de yngste børn, og dermed de mere omkostningstunge faser og år i ABA-investeringsprojektet.

Som det tidligere er vist i diagram 7 på side 14, har det i et langsigtet perspektiv over et helt dagtilbud- og skoleliv ingen økonomisk konsekvens for det enkelte ABA-forløb. Men i forhold til projektperioden har det betydet, at MBU har opereret med større risikovillighed i forhold til investeringen i den tidlige indsats end ABA-investeringsprojektet oprindeligt havde budgetteret med. Tabel 1 på side 12 illustreres det, at MBU i en teoretisk fordeling af børnene skulle medfinansiere ABA-investeringsprojektet med 7.1 mio. kr. om året. Men ved visiteringen af yngre børn i 2016 udgjorde den faktiske medfinansiering om året ca. 7.65 mio. kr. for de 15 pladser ved projektstart.<sup>2</sup>

I evalueringen er det derfor valgt at kigge på budgettet, og den konkrete udmøntning af ressourcer, for de børn, der har deltaget i ABA-investeringsprojektet.

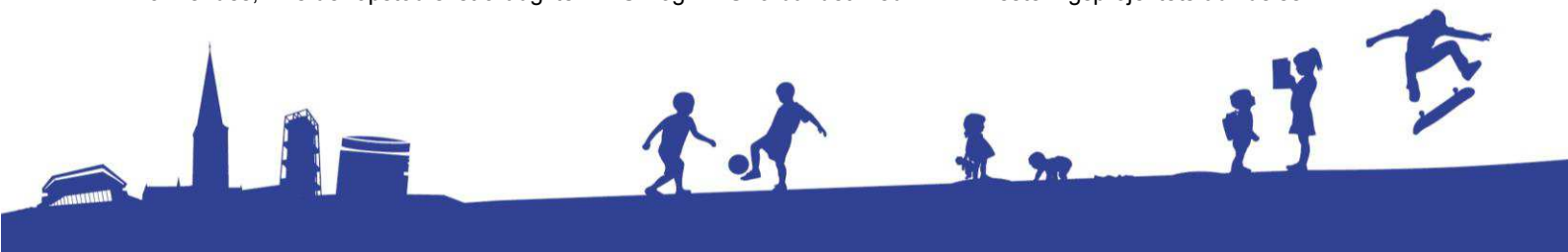
I tabel 6 kan ses det samlede budget og de bevilgede ressourcer i ABA-investeringsprojektets første 4 år fra 2016 til og med 2019.

**Tabel 6: Samlet budget og bevilgede ressourcer i ABA-investeringsprojektet**

2019-priser	2016	2017	2018	2019
<b>Budget udgifter</b>	9.049.029	8.811.653	9.753.774	11.077.999
<b>Bevilgede ressourcer</b>	8.391.856	8.459.936	9.772.760	11.243.488
<b>Difference</b>	<b>657.173</b>	<b>351.717</b>	<b>-18.986</b>	<b>-165.489</b>

Som det ses i tabel 6, har der gennem årene været udsving i forhold til budgettet og de faktiske bevillinger i ABA-forløbene. Mest markant er differencen i 2016, hvor udgifterne i ABA-forløbene samlet set var 657.173

<sup>2</sup> Ved udvidelsen i 2018 tog byrådet højde for denne problematik og afsatte en reserve på 1.2 mio. kr., der kunne anvendes, hvis der opstod ekstra udgifter i MSB og MBU forbundet med ABA-investeringsprojektets udvidelse.



kr. lavere end budgetteret. Summeres tallene viser det sig, at der gennem de sidste 4 år har været et samlet mindre forbrug på de bevilgede ressourcer på ca. 824.000 kr. end hvad der var budgetteret.

Budgettet og de bevilgede ressourcer i tabel 6 opfanger dog ikke to ting.

For det første, at der som vist i tabel 4 over udviklingen i MSB faktiske forbrug var et forbrug på ca. 8.000 kr. pr barn om året for de medfinansierende poster § 32a *Hjemmetræning* og § 42 *Tabt arbejdsfortjeneste*.

For det andet, at der undervejs i projektet er blevet etableret nogle nødvendige tiltag for at kvalitetssikre ABA-investeringsprojektet. Der er for så vidt ikke noget illegitimt ved at opdage ekstra udgiftsposter gennem et investeringsprojekt. Og det var netop et af de økonomiske formål med ABA-investeringsprojektet at afprøve og kvalificere den økonomiske ramme for projektet.

I forlængelse af dette har det gennem projektet vist sig, at der har været et reelt forbrug i forhold til det oprindelige budget på 4 poster, som rettelig burde medregnes på udgiftssiden i ABA-investeringsprojektet. Det drejer sig om:

- Det har vist sig, at de lokale ledelser i projektets dagtilbud og skoler har brugt forholdsvis mere ledelsestid til planlægning, koordinering og til forældresamarbejdet.  
Den gennemsnitlige udgift for denne post svare til 5.000 kr. om året pr forløb
- I forlængelse af de lokale ledelser merforbrug i projektet har der ligeledes været behov for at bruge ekstra timer i PPR på projektet. Både i forhold til de konkrete forløb og i forhold til den overordnede ledelse af projektet.  
Den gennemsnitlige udgift for denne post svare til 3.000 kr. om året pr forløb
- For at sikre det faglige niveau i ABA-supervision har det vist sig, at der er brug for der er tilknyttet en ekstern seniorsupervisor, der løbende kan give sparring til de ansatte ABA-supervisorer i PPR i forhold til de konkrete forløb i projektet.  
Den gennemsnitlige udgift for denne post svare til 9.000 kr. om året pr forløb
- Som en del af ABA-investeringsprojektet har der været brug for at kompetenceudvikle og samtidig sikre et fagligt netværk for ABA-trænerne til de enkelte børn. Til dette er der oprettet et trænerforum, hvor ABA-trænerne ca. hver anden måned mødes og dels deler erfaringer og dels får tilført ny viden.  
Den gennemsnitlige udgift for denne post svare til 7.925 kr. om året pr forløb

Det mest retvisende billede af ressourceforbruget i ABA-investeringsprojektet er derfor at medregne merforbruget for de medfinansierende poster i MSB på 8.000 kr. pr. barn om året, og de fire ovenstående poster i MBU svarende til et årligt merforbrug i MBU på ca. 25.000 kr. pr. barn om året.

Hvis disse poster medregnes, fremstår et korrigeret men reelt ressourceforbrug i ABA-investeringsprojektet for årene 2016 til 2019, hvilket også kan danne grundlag det fremtidsøkonomiske perspektiv for ABA-investeringsprojektet.

I tabel 7 på næste side ses det korrigerede ressourceforbrug sammenholdt med budgettet for de konkrete børn i ABA-investeringsprojektet.



**Tabel 7: Korrigeret forbrug i ABA-investeringsprojektet**

	2016	2017	2018	2019
<b>Budget udgifter</b>	9.049.029	8.811.653	9.753.774	11.077.999
<b>Korrigeret forbrug</b>	8.860.727	8.928.806	10.287.325	11.823.568
<b>Difference</b>	188.303	-117.153	-533.551	-745.570

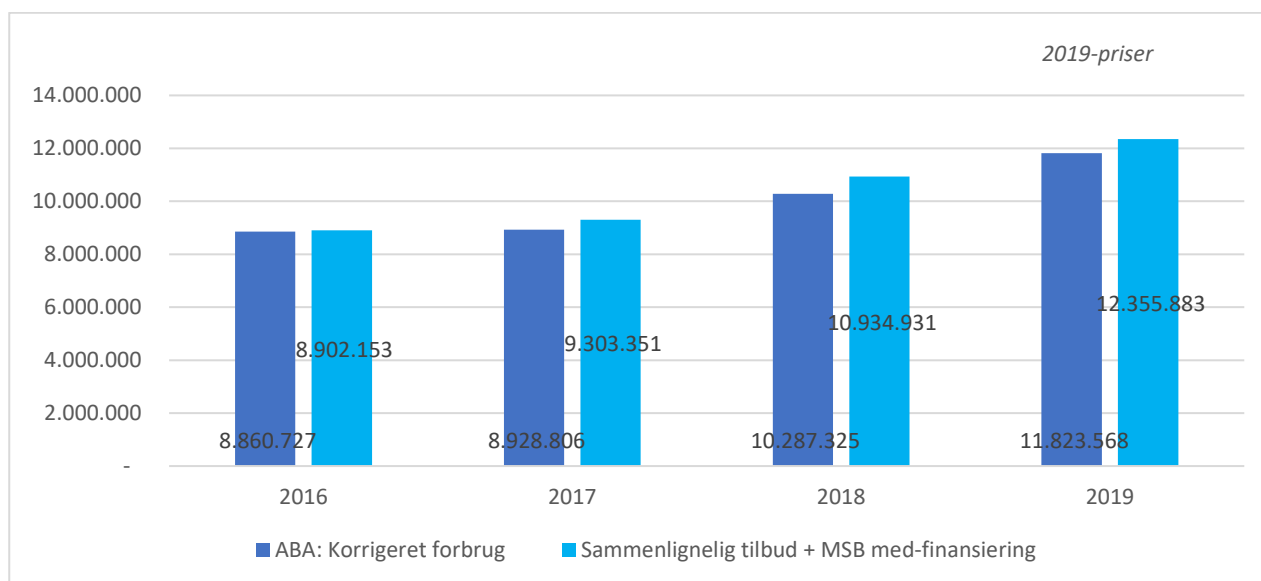
Ved at tage afsæt i det korrigerede og reelle forbrug, så ændre mindre-forbruget i tabel 6 sig til et merforbrug svarende til ca. 1.2 mio. kr. gennem de 4 år. Hvoraf ca. 500.000 kr. alene kan forklares ved merforbruget på de medfinansierende poster fra MSB. Det resterende merforbrug i MBU skyldes alene de 4 korrigerede poster til *Decentral ledelse*, *Central ledelse*, *Seniorsupervision* og *Trænerforum*. Poster der igennem de 4 år har tilført projektet en ekstra udgift på ca. 1.45 mio. kr. Omvendt er der i ABA-forløbene ikke anvendt ressourcer på de budgetterede poster for befordring og materialer.

At differencen mellem det budgetterede og det korrigerede forbrug i tabel 7 ikke er ensartet gennem de 4 år skyldes primært, at der gennem årene 2017, 2018 og 2019 var 4 børn, der forlod ABA-investeringsprojektet og i stedet blev visiteret til andet tilbud i MBU. Den økonomiske konsekvens af dette var, at i stedet for at børnene kom i en fase i ABA-investeringsprojektet, hvor deres udgiftsniveau ville falde, så blev de i stedet visiteret til sammenlignelige tilbud inden for målgruppen, og dermed blev den økonomiske gevinst ved den tidlige indsats i projektet ikke realiseret for disse børn.

Forbruget i tabel 7 er dog uden MSB-medfinansiering og uden en sammenligning til udgiftsniveauet over tid for sammenlignelige tilbud til målgruppen i MBU og dermed MBU's medfinansiering.

Et hovedformål med ABA-investeringsprojektet var at undersøge, om der kunne tilbydes et fagligt højt ABA-tilbud til børn med autisme, når udgifterne i MSB og MBU til målgruppen blev samlet. Et ABA-tilbud, der samtidig ikke måtte være dyrere end de nuværende udgifter, der var til målgruppen i MSB og MBU. Derfor er der i diagram 8 sammenlignet udgiftsniveauet for de to tilbud.

**Diagram 8: ABA korrigeret forbrug sammenholdt med udgifterne til sammenlignelige tilbud og MSB medfinansiering**



\* Sammenlignelige tilbud er svarende til MBU's medfinansiering af projektet





Diagram 8 viser, at ABA-investeringsprojektet har indfriet sin målsætning om at reducere det samlede udgiftsniveau til målgruppen.

Når MSB's medfinansiering, MBU's udgifter til sammenlignelige tilbud til målgruppen og udgifter i MSB på de medfinansierende poster samt MBU's reelle udgifter i det korrigerede forbrug i tabel 7 med- og modregnes, så har der for projektets første 4 år været en besparelse på ca. 1.6 mio. kr. for de reelle udgifter i de to magistratsafdelinger til de konkrete børn, der har deltaget i ABA-investeringsprojektet.

Den primære grund til, at ABA-investeringsprojektet har vist sig billigere skal findes i, at børnene i ABA-forløb går i deres lokale dagtilbud eller deres lokale distriktsskole. Alene det gør, at der for hvert enkelt barn sammenlignet med børn på sammenlignelige tilbud, er en kommunal besparelse på befordring med taxa i MBU på ca. 65.000 kr. pr barn i dagtilbud om året og på ca. 51.000 kr. om året for børnene i skoletilbud (for skoledelen er ca. 7.000 kr. af de 51.000 kr. en besparelse i MSB på befordring). Besparelsen på befordring har samlet set gennem projektet for de deltagende børn har sparet kommunen for ca. 3.6 mio. kr. Det vil sige, at besparelsen på 3.6 mio. kr. dækker merudgiften i tabel 7 på ca. 2 mio. kr. En udgift der havde været i forbindelse med de ekstra udgifter i MSB på medfinansierende poster og på MBU's reelle forbrug i projektet.

Hvis der tages afsæt i det korrigerede forbrug i ABA-investeringsprojektet, og udgiftsniveauet for sammenlignelige tilbud med befordringsudgifter fastfryses, så ser det økonomiske fremtidsscenarie for de deltagende børn positivt ud idet den potentielle besparelse vil være på ca. 1.7 mio. kr. om året. For at den estimerede besparelse for de kommende 5 år skal indfries, er det forudsætningen, at alle børnene vil følge den positive udviklingskurve i de ældste klassetrin, hvor støtteniveauet reduceres markant (se tabel 2). Ved evalueringens gennemførelse i foråret 2020 er hovedparten af børnene i ABA-forløb stadig i faserne 1, 2 og 3 med markant støtte og for eksempel er der kun 2 børn, der går i 8. kl. Så selvom indikatorerne peger på, at børnene vil fortsætte den positive udvikling også i den sidste fase, så kan det ikke med sikkerhed siges, at den økonomiske mål indfries.

Opsamlende for økonomien i ABA-investeringsprojektet har det vist sig, at det har været muligt at lave en ABA-tilbud i MBU, der har kunnet holde sig inden for den samlede økonomiske ramme, når medfinansieringen fra MSB og MBU medregnes.

Der har gennem projektet været behov for enkelte korrektioner ift. budgettet. Korrektionerne har påført ABA-investeringsprojektet ekstra udgifter. Modsat har der for en række poster i budgettet været en mindre-forbrug, der har reduceret det samlede udgiftsniveau. Til sammen har den økonomiske udvikling i projektet ført til, at der har været en kommunal besparelse på 1.6 mio. kr. for projektets første 4 år for de deltagende børn i ABA-investeringsprojektet sammenlignet med det udgiftsniveau kommunen ellers ville have til hjemmetræningsforløb i MSB og til specialiserede tilbud i MBU.



## 5. Konklusion

Da ABA-investeringsprojektet i 2015 blev besluttet af byrådet, var det for at undersøge to overordnede formål:

1. Om der i MBU kunne etableres et inkluderende tilbud i almene dagtilbud og skoler, der inden for den økonomiske ramme, kunne sikre et helhedssyn på barnets udviklingsmuligheder både i hjemmet og i barnets tilbud. Et tilbud der samtidig skulle understøtte, at børnene udviklede sig positivt og trives i deres respektive tilbud
2. Om de ressourcer MSB og MBU brugte på henholdsvis hjemmetræningsforløb og specialtilbud kunne anvendes mere fleksibelt til gavn for det enkelte barn og den enkelte familie, ved at se på tværs af magistratsafdelinger og samle ressourcerne i ABA-investeringsprojektet i MBU. Den fælles medfinansiering fra MSB og MBU skulle i ABA-investeringsprojektet give en økonomisk ramme, der dels skulle sikre en bedre ressourceanvendelse og dels sikre, at de enkelte ABA-forløb ikke blev dyrere for kommunen end sammenlignelige tilbud til målgruppen.

Overordnet set er det lykket at opfylde begge formål med projektet.

Når børn, forældre, trænere, pædagoger, lærere og ledelse i børnenes tilbud samt ABA-supervisorer svare på spørgsmål om barnets udvikling og trivsel, er vurderingen entydig, at børnene trives og udvikling sig. Og når disse besvarelser suppleres med trivsel- og fraværdata, kan det konkluderes:

- Børnene oplever, at de har venner i skolen og har det godt i deres klasse.
- Børnene oplever samtidig, at de lærer noget ved at gå i skole og kan få den hjælp de har brug for
- Trivsel- og fraværdata for børnene med ABA-forløb i skolen understøtter børnenes oplevelse af at trives i skolen. Både for det enkelte barn men også får de læringsmiljøer de er en del af i klassen. Da klasser med ABA-forløb ligger over gennemsnittet for trivsel på de 4 trivselsindikatorer; *Faglig trivsel i klassen*, *Ro og orden i klassen*, *Social trivsel i klassen* og *Inspiration og støtte i klassen*. I forhold til fravær, så har børnene i ABA-forløb ca. 3 dages mindre fravær om året end øvrige elever i almenklasser og væsentligt mindre fravær end børn i specialiserede skoletilbud
- Forældrene og de voksne i og omkring barnets ABA-tilbud vurderer, at børnene i ABA-investeringsprojektet har udviklet sig socialt og fagligt gennem deres deltagelse. Den positive udvikling understøttes både af ABA-tilgangen i projektet. Men udviklingen understøttes også af den organisering og støtte, der er i projektet. Centralt for den positive udvikling for børnene er desuden, at ABA-investeringsprojektet praktiseres i almenområdet, hvilket giver de fagprofessionelle øgede udviklingsmiljøer og deltagelsesbaner for børnene i ABA-forløbene
- Langt hovedparten af forældre, trænere, pædagoger og lærere samt ledelse og supervisorer vurderer, at samarbejdet mellem dem er godt og konstruktiv. Tilsvarende vurderer de, at støtteniveauet for det enkelte barn er passende i forhold til barnets udvikling og behov

Når der kigges på ABA-investeringsprojektets økonomi, så har der været enkelte mindre differenser og korrigeringer i forhold til det oprindeligt forudsatte.

Men den samlede konklusion er, at den tidlige investering i indsats og i børnenes ABA-forløb har haft en positiv indvirkning på det samlede økonomiske udgiftsniveau. Når medfinansieringen fra MSB og MBU medregnes, har der gennem projektets første 4 år været et mindre forbrug på 1.6 mio. kr. sammenlignet med udgifterne til sammenlignelige tilbud for målgruppen Hovedtallene er:

- MSB har haft et merforbrug på de medfinansierende poster § 32 *Hjemmetræning* og § 42 *Tabt arbejdsfortjeneste*. Merforbruget har gennemsnitlig været på ca. 8.000 kr. pr barn om året. Hovedparten af merforbruget i MSB er forekommet i 2016, hvorefter merforbruget er faldet til, at det i 2019 er på ca. 1.000 kr. pr barn



Det gennemsnitlige merforbrug for de medfinansierende poster i MSB svare med det nuværende deltagerantal i ABA-investeringsprojektet til 160.000 kr. om året.

- For de ikke medfinansierende poster i MSB (§ 41 Aflastning og § 44 Aflastning), der blev fulgt gennem projektet, har der for de konkrete børn i ABA-investeringsprojektet været et mindre forbrug på disse poster. Hvis der sammenlignes med udgiftsniveauet i MSB for børn i sammenlignelige tilbud, så har MSB væsentligt færre udgifter til børnene i ABA-investeringsprojektet
- MBU har haft en række ekstra udgifter i projektet, da der ikke var budgetteret med poster til *Decentral og Central ledelse, Trænerforum og Seniorsupervisor til ABA-supervisorerne*. Det har påført MBU en årlig merudgift på ca. 25.000 kr. pr barn. Hvilket med det nuværende deltagerantal på 20 børn svare til en årlig merudgift ca. 500.000 kr.
- MBU har dog ikke haft udgifter til de budgetterede poster *Materialer og Befordring*. Hvilket har givet et markant mindre-forbrug på ca. 54.000 kr. om året for børn i skole (hvoraf de ca. 7.000 kr. er et mindre-forbrug i MSB) og 68.000 kr. om året pr barn i dagtilbud i ABA-investeringsprojektet
- Det samlede mindre-forbrug for ABA-investeringsprojektet sammenholdt med kommunens øvrige udgifter til børn i sammenlignelige tilbud inden for målgruppen er 1.6 mio. kr. for de første 4 år i projektet. Hvis børnenes udvikling i ABA-projekt de kommende år fortsætter positivt, og tiltaget deraf kan holde sig inden for den økonomiske ramme med dertilhørende reducere i støttebehov hos børnene, så vil der fortløbende være et årligt mindre-forbrug i forhold til sammenlignelige tilbud.

